

ČČK | Humanitární právo má mírnit utrpení

21. prosince 2020

Úhel pohledu prezidenta ČČK M. Jukla

Podle výroční zprávy Vojenského zpravodajství za rok 2019 se svět nachází v první fázi přípravy globálního ozbrojeného konfliktu řešícího napětí mezi (bloky vedenými) Ruskem, USA a Čínou. To může uším Středoevropana znít překvapivě. Avšak ozbrojené konflikty ze světa nikdy nevymizely a i teď je na Zemi devět desítek států, které jsou do konfliktů zapojeny nebo v nichž se válčí. Jakou podobu má globální ozbrojený konflikt mít, není zřejmé – může jít o ozbrojenou konfrontaci mezi zmíněnými rivaly a jejich spojenci, nebo o konflikty na „náhradních bojištích“ známé z dob studené války. Zpráva má za pravděpodobné i široké použití nových prostředků a způsobů boje, např. autonomní zbraňové systémy, bezpilotní letouny či kyberútoky.

Přijmeme-li tvrzení o vzrůstající pravděpodobnosti globálního konfliktu, pak je na místě zamyslet se nad jeho regulací – nepodaří-li se jej odvrátit. Právě regulace vedení ozbrojených konfliktů nabývá na významu paralelně k rostoucí pravděpodobnosti jejich rozšíření a podstatnému zintenzívnění.

Sledujeme-li mezinárodní dění optikou oné výroční zprávy, lze souhlasit, že jsou oslabovány některé mezinárodní instituce, na něž jsme zvykli spoléhat v posledních třech dekadách, i že chování států vykazuje menší respekt k mezinárodnímu právu. V protikladu k tomu však nejsou otevřeně zpochybňovány principy mezinárodního humanitárního práva (MHP) – norem chránících za ozbrojeného konfliktu některé skupiny osob a omezujících z humanitárních důvodů způsoby a prostředky vedení boje (nikoli znemožňující vedení války jako takové).

Některé státy (ne nenáležící do zmíněné „skupiny tří“) však nepodporují iniciativu Mezinárodního výboru Červeného kříže (MVČK) a Švýcarska k ustavení stálého fóra, kde by se na apolitickém principu státy zabývaly praxí naplňování závazků z MHP – přes počáteční účast na dekádu trvajících jednáních daly tyto státy loni na [33. mezinárodní konferenci Červeného kříže](#), která měla tento mechanismus formálně ustavit, najevo, že jeho vznik už nepodporují, což vedlo MVČK a Švýcarsko k rezignaci na tuto ideu.

Důležitější však je, že se současně i ony se všemi státy světa jednoznačně znovu přihlásily k existujícím závazkům z MHP, nutnosti jejich respektování i další implementace do národních legislativ a doktrín a výcviku ozbrojených sil. Tato deklaráce jistě není bez významu, zejména ve světle možného globálního konfliktu.

Na rozdíl od jiných odvětví mezinárodního práva, které hráči uvažující o válečném řešení rozporů míní prostě ignorovat, je silnou motivací pro dodržování „pravidel vedení války“ očekávaná reciprocita. I když se v případě každého konfliktu, a tím spíše konfliktu globálního, setkáme s porušováním těchto pravidel, jako při každém lidském konání, jde a půjde v zásadě o excesy, nikoli o pravidlo.

Krom očekávané reciprocit je významnou skutečností i to, že MHP je průnikem zásad prakticky všech kulturních a náboženských okruhů a že se na jeho tvorbě podílejí všechny státy světa. Hlavní příčinou ztrát na životech a majetku osob přímo se neúčastnících konfliktu jsou neúmyslná porušení MHP, daná jeho neznalostí či podceněním preventivních opatření. Tomu lze předcházet šířením jeho znalostí a pomocí s jeho aplikací. Tomu slouží stálý dialog Červeného kříže s představiteli států, ozbrojených sil i nestátních ozbrojených skupin (z více než 400 nestátních aktérů je MVČK v kontaktu s 97 %) zahrnující i podíl Červeného kříže na výcviku ozbrojených sil a objasňování názorů na aplikaci MHP, a samozřejmě i na ony tzv. nové technologie boje. Přes názor obecného lidu totiž MHP dokáže „pracovat“ s jakýmkoli prostředky k poškození protivníka. Důležité však je poskytnout státům i nestátním aktérům návod a přesvědčivé argumenty, jak v konkrétních situacích MHP aplikovat.

Cílem MHP je předcházet nebo alespoň mírnit utrpení provázející konflikt, což je logicky v zájmu všech jeho stran, neboť to – bez ohledu na politický výsledek konfliktu – umožňuje lidem spolu žít i po té, co byla vypálena „poslední kulka“.

[otištěno v Lidových novinách 21.12.2020]

| www.cervenkyriz.eu | info@cervenkyriz.eu | [@CCK_Tweetuje](https://twitter.com/CCK_Tweetuje) |